

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เสียหายที่ได้รับการช่วยเหลือในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาระบบการช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้เสียหายในคดีอาญาต่อการได้รับการช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ และแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีอาญา โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เสียหายในคดีอาญาที่ได้รับการช่วยเหลือในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 312 คน และการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้เสียหายในคดีอาญาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน และผู้บริหารกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จำนวน 3 ท่าน สถิติที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าไคแอสควร์ (Chi-square) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS สามารถสรุปผลการศึกษาเป็นภาพรวมได้ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.6 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 31.4 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 35.3 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปถึงร้อยละ 51.3 มีรายได้ประมาณ 5,001-10,000 บาทต่อเดือน และเป็นผู้เสียหายในทางคดีโดยตรง ร้อยละ 44.9 และส่วนใหญ่ตกเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดต่อชีวิตมากที่สุด ร้อยละ 51.6 มีความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายในคดีอาญา พ.ศ.2544 ในระดับปานกลาง และระดับน้อยเท่านั้น คือ ร้อยละ 36.9 และร้อยละ 36.2 ส่วนความรู้ความเข้าใจต่อหลักเกณฑ์การพิจารณาในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายของคณะกรรมการพิจารณา ค่าตอบแทนผู้เสียหาย ร้อยละ 43.6 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย และร้อยละ 29.8 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย ภาพรวมของระดับความพึงพอใจต่อระบบการช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาพ.ศ.2544 สรุปได้ว่าผู้เสียหายมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ด้านการทำงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.37 ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจระดับมาก ประกอบด้วย ด้านสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ด้าน พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ของสำนักงานช่วยเหลือทางการเงิน

แก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.00, 3.84 และ 3.60 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจระดับปานกลาง คือ ด้านผลจากการช่วยเหลือที่ผู้เสียหายได้รับ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.02 ผลการศึกษาโดยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความพึงพอใจด้านบทบัญญัติของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 โดยการทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-square test) พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสถานะทางคดี มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจด้านบทบัญญัติของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ อายุ อาชีพ รายได้ คดี มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจด้านสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา เพศ อายุ อาชีพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา อายุ ระดับการศึกษา สถานะทางคดี อาชีพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจด้านการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานช่วยเหลือฯแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา และ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานะทางคดี และคดี มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจด้านผลที่ได้รับการช่วยเหลือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผลการศึกษา โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายในคดีอาญา พ.ศ.2544 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับความพึงพอใจของผู้เสียหายในด้านบทบัญญัติของ พ.ร.บ. และด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร/การประชาสัมพันธ์ ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจต่อหลักเกณฑ์การพิจารณาในการให้ความช่วยเหลือแก่ฯ มีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับความพึงพอใจของผู้เสียหายในด้านบทบัญญัติของ พ.ร.บ. แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับความพึงพอใจของผู้เสียหายในด้านผลที่ได้รับการช่วยเหลือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมผู้เสียหายในคดีอาญาบางประเภท ควรขยายเวลาในการขอรับสิทธิเพิ่มขึ้น ควรมีการกระจายสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินฯ ไปในหลาย ๆ พื้นที่ เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเพิ่มขึ้น และตั้งศูนย์บริการทางโทรศัพท์ (Call Center) เพื่อให้ความรู้ทางกฎหมายกับผู้เสียหาย และอธิบายขั้นตอนและวิธีการขอรับการช่วยเหลือ และควรจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้นให้ผู้เสียหาย หรือส่งต่อประสานยังหน่วยงานที่ช่วยเหลือด้านฝึกอาชีพ และมีการช่วยเหลือในการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยากับผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบทางด้านสภาพจิตใจจากการกระทำผิด